

Mattheus 5: Vergeving en verzoening.

Orde van dienst:

Welkom

Psalm 89: 1, 6, 7

Wet + Romeinen 13: 8-10

GK 176a: 13

Gebed

Voor de kinderen: Jozef.

GK 71

Inleiding: Prijs voor de relatie.

Lezen: Mattheus 5: 1-26

Tekst: Mattheus 5: 23-24

Preek

Liedboek 91: 1, 2, 3, 4

Gebed

Collecte

Viering HA:

Formulier

Gebed

Klaarmaken tafel: Psalm 65: 1, 3

Zingen/muziek tijdens aangaan: Liedboek 181

Koraal van Bach

GK 106

Dankgebed

Psalm 106: 1, 22

zegen

Voor de kinderen: Jozef.

Inleiding:

Afgelopen zondag ging de preek over de gelijkenis van Jezus over de heer en die twee slaven. Die heer vergaf zijn slaaf een schuld kwijt van wel 9 miljard euro. Maar, dat betekende wel, dat hij dus zelf de schade ging dragen, die zijn slaaf had aangericht. Die heer betaalde de prijs.

Maar hij deed dat uit "medelijden". Uit liefde. Hij leefde zich in in de moeilijke positie van zijn slaaf. Hij wilde de relatie, de band, met zijn slaaf niet stuk laten gaan.

Vergeving is dus ook de prijs, die je over hebt voor de relatie.

Zoals God ook de band, het verbond, met ons niet stuk wil laten gaan.

Preek:

Een vriend van mij vertelde me een keer iets heel bijzonders.

Hij vertelde me dit: "We zaten met wat familie en vrienden bij elkaar. Mijn zus zei iets over een man uit onze gemeente. Toen zei ik zomaar, dat ik die man niet vertrouwde. Dat ik steeds het gevoel had, dat hij alles alleen maar deed om de eer. Om gezien te worden. Hij vindt zichzelf wel heel belangrijk. Ik mag hem niet, die kerel!"

Maar de dag daarna kreeg ik spijt: "Waarom heb ik eigenlijk zoveel kwaad over die man gesproken? Ik ken hem niet eens goed. En ik kreeg er last van, dat ik over hem geroddeld had. Zoveel last, dat ik naar hem toe ben gegaan en aan hem verteld heb wat ik thuis over hem had gezegd. Dat het me speet. En of hij het mij wilde vergeven.

Hij was heel erg verwonderd, dat iemand zoiets deed.

En in veel nederige liefde heeft hij het mij vergeven en jarenlang hebben we een mooie, bijzondere band met elkaar gehad".

Hoe vindt u dit?

Misschien wat overdreven: "Als die man er niet bij was, wist ie het ook niet, dus waarom zou je het tegen hem gaan vertellen en vergeving vragen...Beetje dom".

Ja, maar God was er wel bij.

En mijn vriend was er bij. Jezus sprak hem tot diep in zijn hart aan.

De Jezus van de Bergrede.

De Bergrede is Jezus' troonrede.

Zijn leerlingen en honderden mannen en vrouwen zitten aan zijn voeten op een berg aan de oever van het meer van Galilea.

Wat leert Jezus?

Nou, later wordt Jezus door de Schriftgeleerden vaak verweten, dat Hij de wet verkeerd uitlegt. Hij genas zieken op sabbat. Hij ging aan tafel met tollenaars en hoeren.

Hij was te licht. Veel te licht. Een misleider.

In de Bergrede vertelt Jezus, dat hij helemaal niet gekomen is om de wet af te schaffen, maar om de wet te vervullen. Om echt te doen wat God in de wet vraagt.

Hij komt die wet vervullen: Jezus laat de volheid van de wet zien.

Hij leert dat de wet dieper gaat dan alleen de buitenkant.

De wet reikt naar de binnenkant, naar het hart.

Het gaat in de wet niet om een paar regels. Het gaat om de liefde.

Jezus is dus veel zwaarder dan alle joodse wetgeleerden bij elkaar.

Wie de Bergrede dan ook maar een keer goed doorleest, zal wanhopig roepen: "Dit kan ik helemaal niet! Ik ben niet zo volmaakt!".

En dan geeft Jezus een paar voorbeelden.

Het gebod zegt: "*Pleeg geen moord, want dan kom je voor de rechter*".

En daar zijn we het mee eens.

Vandaar de ophef, als we op het nieuws horen dat Els Borst is vermoord in haar woning in Bilthoven. Die moordenaar moet opgespoord en voor de rechter! En dat is waar.

Maar Jezus zegt: je zou al voor de rechter moeten, als je in woede tegen je broeder of zuster tekeer gaat. Als je hem uitscheldt voor "eikel" moet je voor de kerkenraad komen. En als je roept "stommerd!" dan hoor je in het vuur van de hel.

Jezus bedoelt: moord begint in het hart. Heel klein soms. Maar als je het ruimte geeft, kan het groeien. Dus die ruimte moet je het niet geven.

Vandaar het vervolg: "*Wanneer je dus je offergave naar het altaar brengt en je je daar herinnert, dat je broeder of zuster je iets verwijt, ga je dan eerst met de ander verzoenen en kom daarna je offer brengen*".

Wat leert Jezus ons hier?

1. Ernst.

Nou, om te beginnen dit: Jezus neemt het hoog op als we een ruzie hebben met een broeder of zuster. Een conflict. Als er woorden waren.

Als we met pijn en verwijten in ons hart naar huis fietsen.

Als we alleen al "stommerd!" zeggen.

Wij vinden dat misschien wat overdreven. Zo gaat dat in het gewone leven!

Jezus niet.

Want zo gaat het niet in zijn koninkrijk. Het nieuwe paradijs.

Om de klem nog duidelijker te maken tekent Jezus het beeld van een man, die naar de tempel gaat om een offer te brengen. Hij heeft een duifje bij zich of een lammetje.

Dit is een van de mooiste en belangrijkste handelingen in de joodse godsdienst. Het offer.

Dat deed je niet elke dag. Je bent er apart voor naar Jeruzalem gereisd. Soms wel een dag of twee dagen lopen. Met je offer onder je arm. Je zag ernaar uit. Vol blijdschap zie je de tempel al blinken in het licht van de zon.

Zo'n handeling onderbrak je dus niet.

Maar zelfs deze heilige handeling moet wachten als je je herinnert, dat een broeder iets tegen je heeft. Je moet helemaal terug: eerst goedmaken met je broeder en dan kun je het ook goedmaken met God.

Dit tekent de ernst.

Bij deze woorden denken wij al snel aan het avondmaal.

En we zeggen tegen elkaar: "Kun je zo wel aan het avondmaal?".

Goede vraag.

Maar je kunt ook vragen: kun je zo wel naar de kerk?

Als je je offergave in de collecte doet. Als je God lof offert in je liederen en gebeden.

Of kun je zo de nieuwe dag wel ingaan, waarin je je leven als een offer aan God geeft?

Als je hart gesloten is naar een broeder of zuster, staat het dan wel echt open voor God?

Komen zijn woorden wel binnen? De vrijheid en de blijdschap, die Hij je wil geven?

Vind je het nog wel fijn in de kerk?

2. Als iemand iets tegen jou heeft.

Let op hoe Jezus het hier zegt!

Hij zegt niet: "Als jij iets tegen je broer hebt", maar "Als je broer iets tegen jou heeft".

Het verschil lijkt klein.

Maar dat is het niet.

Want we zouden het goed begrijpen als Jezus zegt "als jij iets tegen je broer hebt".

Die broer heeft jou pijn gedaan en die pijn zeurt in je hart. Hij heeft je op je nummer gezet en dat voelt niet goed. Hij heeft over je geroddeld. Je voelt je miskend. Onrecht aangedaan.

Ja, dan is het goed om naar je broer toe te gaan: jij hebt iets tegen hem.

Dat begrijpen we wel. Je zit er mee. Het moet van je hart.

Maar Jezus draait het om: "Als je weet, dat je broer iets tegen jou heeft".

Onze reactie is dan: "Als mijn broer iets tegen mij heeft, nou, dan moet hij maar bij me komen. Dat is zijn zaak. Ik heb er geen last van! Ik heb niets tegen hem. Hij heeft iets tegen mij. Hij zit met pijn. Ik niet. Als hij wil praten, mijn deur staat altijd open!".

Maar dat is mooi makkelijk: jij hebt je broer pijn gedaan, onrecht, hij is al slachtoffer, en nu moet hij ook nog eens degene zijn, die de moed opbrengt om naar jou toe te gaan!

En als hij nu komt en jij alles ontkent? Wat dan?

Want misschien staat je deur wel open, maar je hart niet.

Dat wordt dubbele pijn.

Voelt u wat hier gebeurt?

Jezus spreekt de dader aan: "Als iemand iets tegen jou heeft. Als jij je broer onrecht aandeed. Nee, jij hebt daar geen last van. Je broer zit met de pijn. Maar jij zou óók met pijn moeten zitten! Je bent toch één lichaam?".

Jezus komt op voor het slachtoffer. Voor degene, die onrecht aangedaan is. Zoals dat zo vaak in de Bijbel gebeurt: God beschermt de weduwe en de wees, die door machthebbers worden misbruikt. De rijken, de machthebbers, de leugenaars, de kwaadsprekers worden aangeklaagd. Ter verantwoording geroepen.

De daders.

De HERE beschermt de slachtoffers.

Want vaak krijgen zij het gevoel, dat zij stappen moeten ondernemen om het weer goed te maken met de dader. Zij moeten vergeven.

Jezus draait het om: hij spreekt de daders aan.

Hij wil, dat de dader door de liefde oog krijgt voor de pijn, die er bij de ander is. Dat hij die pijn ook voelt en naar de ander toegaat.

3. Geen los artikel.

Jezus leert ons nog iets heel belangrijks:

Vergeving van zonden, vrede met God, is een enorme weldaad.

Voorals je de hoge prijs kent, die God daarvoor betaalde: zijn eigen zoon aan een kruis.

Gods liefde voor ons is indrukwekkend.

Als je jezelf kent, dan ga je iets proeven van Gods genade voor jou.

Dit kan nooit gewoon worden.

Want, dat we elke dag weer wakker worden en leven, komt door dit offer. Dat de zon schijnt en dat de lente losbreekt, komt door dit offer. Dat je mag opstaan uit de dood, komt door dit offer.

Alleen: genade is dus niet alleen maar vergeving van zonden.

Iets wat je ophaalt bij de tempel of aan het avondmaal.

Nee, genade is de toegang tot Gods hart. Zijn genade tekent de omgang met God.

De werkelijkheid waarin je nu leeft.

Genade is geen los artikel.

Stel je voor: een moordenaar staat in de rechtszaal.

Het enige wat die moordenaar wil is horen, dat de rechter hem vrij spreekt.

Eén woordje: "onschuldig!". Meer hoeft niet.

Vrij om zijn eigen leven te lijden.

Hij hoeft geen band met de rechter. Liever niet zelfs.

Maar de HERE is een heel andere rechter.

Hij is een rechter, die de boete, de straf, voor ons betaalde. Welke rechter doet dat?

Nog vreemder: Hij wil niet alleen je vrijheid, Hij wil ook verzoening.

Hij nodigt je uit om bij hem thuis te komen. Met hem te eten en te drinken.

Hij wil je een plek geven in zijn werkelijkheid. Zijn koninkrijk.

Genade is geen los artikel.

Vergeving is niet iets wat je ophaalt en dan ga je verder met je eigen leven.

Het is een relatie, een verbond, met God. Het gaat om liefde.

Hij wil onze Vader zijn.

Dat betekent, dat je niet naar de kerk gaat of aan het avondmaal, en dat je dan verder je eigen leven leeft. God mag dan met jou meelopen op jouw weg. Hij mag jouw plannen goedkeuren. En als je weer wat vergeving nodig hebt, dan meld je je wel weer.

Nee, genade, verzoening, is de nieuwe werkelijkheid waarin je leeft.

Dat betekent dus ook, dat de weg is afgesneden om buiten je medemens verzoening met God te ontvangen.

4. Verzoening.

Want dat is, tenslotte, het hoge doel van Jezus: "ga je eerst met de ander verzoenen".

Verzoenen.

Verzoenen betekent, dat de vrede terug is. De relatie hersteld. Het kwaad is uitgesproken en erkend. De pijn is verwoord. Er is vergeving gevraagd en geschonken. Er wordt niet meer gepraat over wat er was. Het is weer goed.

Verzoening. Een hoog doel.

Want echte verzoening lukt in deze gebroken wereld niet altijd.

Weer echt en hartelijk omgaan met de man, die jouw ouders verraadde, zodat zij naar het concentratiekamp werden afgevoerd?

Weer elke dag vrolijk omgaan met je vader, die jou jarenlang heeft vernederd en geestelijk stuk gemaakt?

Soms is de pijn te diep. Te traumatisch.

Maar heel vaak kan het wel.

Vraag het maar aan Jozef.

Hij kon zijn broers weer in zijn armen sluiten.

En toen werd het feest.

Verzoening is dus meer dan vergeving.

Vergeving betekent, dat je de ander niet meer aanrekenet wat hij jou heeft aangedaan.

Het is weg.

Verzoening betekent, dat de relatie hersteld is. Je kunt weer samen eten en drinken. Samen zingen. Samen wandelen. Samen bouwen in de kerk.

En dat is ook de blijdschap in de hemel: het is weer goed met God.

De liefde is terug.

Je sluit je vriend van vroeger weer in je armen.

Je kust je kind, dat zo lang weg was.

Je wordt niet gelukkig van je wrok of van je grote gelijk.

Dan ben je met jezelf alleen.

Geluk heeft alles te maken met liefde.

Verzoening. Een hoog doel.

Maar het is het waard om voor te vechten.

Amen.

Praatpapier bij Mattheus 5: Vergeving en verzoening.

De eerste preek ging over het geluk, dat je ontmoet als je je zonden open aan de HERE belijdt en van Hem vergeving ontvangt. Psalm 32.

De tweede preek wilde duidelijk maken, dat degene die vergeeft vaak betaalt. Het is de prijs, die je over hebt voor de relatie. Mattheus 18.

In de preek over Mattheus 5 gaat het erover, dat **vergeving geen los artikel** is. De band met je broer of zus heeft alles te maken met je band met God.

Jezus tekent in de Bergrede de **ernst**.

Hij roept de '**dader**' op om actief te worden en beschermt het 'slachtoffer'.

Hij laat zo zien, dat de weg om **buiten de ander om** tot verzoening met God te komen, is afgesneden.

En hij leert, dat het hoge doel niet minder is dan **verzoening** met elkaar.

Vragen en opmerkingen om over na te denken:

1. Wijs, naast Jozef, ook eens andere situaties in de Bijbel aan, waarin mensen zich met elkaar verzoenen. Hoe ging dat en wat was de uitkomst?
2. Wat is voor verzoening belangrijk?
3. Waarom is het fout om iemand tot vergeving en verzoening te dwingen?
4. Welke vragen en opmerkingen houd je aan dit Bijbelgedeelte en de preek over?
5. Wat leren we uit Romeinen 5 over verzoening?
6. Vergeven is een activiteit. Vergeven is dus niet: doen alsof het niet gebeurd is, er maar niet meer aan denken, het wegstoppen, er zand over gooien.

Vergeven is veel actiever. Vergeving is

- dat je vecht tegen wraakgevoelens (Romeinen 12:9);
- dat je geen kwaad met kwaad vergeldt (1 Tessaloniëzen 5:15);
- dat je de ander het goede toewenst (Lucas 6:28);
- dat je verdrietig bent om tegenslagen die de ander ervaart (Spreuken 24:17);
- dat je bidt voor zijn of haar welzijn (Matteüs 5:44);
- dat je verzoening zoekt voor zover het van jou afhangt (Romeinen 12:18);
- dat je te hulp komt als die ander het moeilijk heeft (Exodus 23:4).

Leesrooster voor de derde week:

In het leesrooster Bijbelteksten die passen bij het thema "Vergeving en verzoening" en teksten, die ons in deze lijdensweken naar Golgotha begeleiden.

Zondag 16 maart:	Genesis 45: 1-28:	Twaalf broers vinden elkaar....
Maandag 17 maart:	Genesis 32: 2-33:16	Twee broers vinden elkaar....
Dinsdag 18 maart:	Lukas 6: 17-35	Bergrede deel 1
Woensdag 19 maart:	Lukas 6: 36-49	Bergrede deel 2
Donderdag 20 maart:	Lukas 5: 17-32	De eerste uitdeling van de vergeving van zonden. Jezus eet met tollenaars.
Vrijdag 21 maart:	Lukas 8: 40-56	Jezus benadrukt de noodzaak van geloof. Het dochtertje van Jaïrus.
Zaterdag 22 maart:	Romeinen 5: 1-11	Verzoend toen wij nog vijanden waren.

